

Sygn. akt: I ACa 1049/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 stycznia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSA Dorota Ochalska - Gola</i>
Sędziowie:	<i>SSA Anna Cesarz</i> <i>SSO del. Ryszard Badio (spr.)</i>
Protokolant:	st. sekr. sądowy Julita Postolska

po rozpoznaniu w dniu 18 stycznia 2013 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa(...)spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O.

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 25 czerwca 2012 r. sygn. akt X GC 145/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że nadaje mu następującą treść:

„ 1. zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. na rzecz (...)spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. kwotę 184.223,25 (sto osiemdziesiąt cztery tysiące dwieście dwadzieścia trzy 25/100) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 27 lipca 2012 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 12.829 (dwanaście tysięcy osiemset dwadzieścia dziewięć) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;

2. oddala powództwo w pozostałej części.”

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w O. na rzecz (...)spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. kwotę 11.912 (jedenaście tysięcy dziewięćset dwanaście) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 czerwca 2012 r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił powództwo (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. o zapłatę kwoty 184.224,00 zł tytułem umówionej przez strony premii od sukcesu.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 8 kwietnia 2009 r. powód zawarł z poprzednikiem prawnym pozwanego (zamawiającym) umowę, na podstawie której zamawiający zlecił powodowi zadanie poprawienia / korekty wymaganej dokumentacji do programu bezzwrotnej pomocy dla przedsiębiorców w ramach Programu (...) Strony ustaliły wynagrodzenie dla powoda w wysokości 8.000 zł oraz premię od sukcesu w wysokości 1% przyznanej dotacji – 7 dni po otrzymaniu informacji o uzyskaniu dotacji. Zamawiający zobowiązany był dokonać płatności na podstawie faktury VAT wystawionej przez wykonawcę. Strony uzgodniły, że wynagrodzenie należne jest bez względu na trwanie umowy, jeżeli wykonawca wykonał wszystkie swoje obowiązki niezbędne do otrzymania dotacji.

Powód przygotował dokumentację do wniosku o dofinansowanie realizacji projektu w ramach Projektu (...) Z ramienia powoda jako konsultant do współpracy z pozwanym wyznaczony został pracownik A. J..

Po pierwszej ocenie wniosek przygotowany przez powoda osiągnął zbyt mało punktów aby mógł być rekomendowany do wsparcia. Powód w związku z tym przygotował odwołanie do Ministra Gospodarki. W efekcie odwołania wniosek został skierowany do ponownej oceny, w efekcie której przyznano mu większą ilość punktów, ale nadal zbyt mało aby uzyskać dofinansowanie. Na tym etapie pozwanemu przysługiwała skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. Projekt skargi przygotował pracownik powoda A. J. i przekazał ją pozwanemu. Strona powodowa nie reprezentowała pozwanego przed sądem administracyjnym. W efekcie odwołań projekt pozwanego umieszczony został w roku 2011 na liście podmiotów rekomendowanych do wsparcia. Z informacji zamieszczonej na stronie internetowej (...) wynika, że kwota rekomendowanego dofinansowania to 14.977.500,00 zł. Umieszczenie podmiotu na liście podmiotów rekomendowanych do wsparcia oznacza, że (...) zamierza podpisać z tym podmiotem umowę na dofinansowanie. Oznacza to, że Agencja nie widzi formalnych przeszkód do podpisania takiej umowy. Do dnia zamknięcia rozprawy przed Sądem pierwszej instancji pozwany nie podpisał z (...) umowy o dofinansowanie ani też nie otrzymał faktycznie żadnej kwoty dofinansowania.

Przedstawiony wyżej stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o dokumenty złożone do akt sprawy oraz zeznania świadka A. J. stwierdzając, że żadna ze stron nie kwestionowała mocy dowodowej i wiarygodności tych dowodów.

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd pierwszej instancji stwierdził, że strona powodowa nie udowodniła wymagalności dochodzonego roszczenia. Zgodnie z § 3 ust. 1 pkt b umowy strony przyjęły, że premia od sukcesu płatna jest w terminie 7 dni po otrzymaniu informacji o uzyskaniu dotacji. Takie sformułowanie świadczy zdaniem Sądu Okręgowego o tym, że strony zastrzegły warunek i termin wypłaty dodatkowego wynagrodzenia. Przy czym ze sformułowania zawartego w umowie „otrzymanie informacji o uzyskaniu dotacji” słowo „uzyskanie” należy traktować jako faktyczne otrzymanie dotacji – czyli jej wypłatę. Ponieważ środki z dotacji nie zostały pozwanemu wypłacone, ani nie otrzymał on informacji o ich wypłacie Sąd pierwszej instancji uznał, że roszczenie nie jest wymagalne. Zdaniem Sądu, w świetle zeznań świadka A. J. umieszczenie podmiotu na liście podmiotów rekomendowanych nie jest równoznaczne z uzyskaniem dotacji. Umieszczenie na liście jest jedynie kolejnym, ale nie ostatnim etapem procesu pozyskania dotacji. Uzyskanie dotacji oraz informacja o jej uzyskaniu są nadal dla pozwanego zdarzeniem przyszłym choć, według świadka zdarzeniem pewnym. W tej sytuacji powództwo zostało oddalone jako przedwczesne, a ocena taka nie wymagała analizy podniesionego w sprzecznie od nakazu zapłaty zarzutu rażąco niestarannego działania powoda.

W apelacji powód zarzucił:

naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy to jest art. 233 k.p.c. oraz 328 k.p.c. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów przejawiającą się w:

- bezzasadnym uznaniu, że powód nie udowodnił faktu otrzymania przez pozwanego dotacji na skutek wniosku, który opracował powód,
- bezzasadnym pominięciu twierdzeń wyjaśniających, że umieszczenie wniosku pozwanego na liście rekomendowanej do uzyskania dotacji, jest równoznaczne z uzyskaniem przez pozwanego dotacji,
- bezzasadnym pominięciu przez Sąd pierwszej instancji dowodu z zeznań świadka A. J. w zakresie dotyczącym: że umieszczenie wniosku pozwanego na liście rekomendowanej do uzyskania dotacji, jest pewne z jej otrzymaniem,
- nie dokonaniu przez Sąd pierwszej instancji wszechstronnego rozważenia zgromadzonego materiału dowodowego i pominięciu faktu umieszczenia pozwanego na liście rekomendacyjnej do otrzymania dotacji będącej równoznacznym z otrzymaniem dotacji, finalnym etapem umożliwiającym zawarcie przez pozwanego umowy.

naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez jego błędne zastosowanie: – art. 6 k.c. poprzez uznanie, że powód nie udowodnił otrzymania dotacji przez pozwanego w sytuacji, gdy materiał dowodowy wskazywał, że już tylko od woli pozwanego zależało uzyskanie dotacji.

Skarżący wniósł o dopuszczenie na etapie postępowania apelacyjnego dowodu z pisma (...)z dnia 23 sierpnia 2012 r., na okoliczność podpisania przez pozwanego w dniu 27 lipca 2012 r. umowy o dofinansowanie w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, Działanie 4.4., o którą ubiegał się wnioskiem o numerze (...)opracowanym przez powoda.

Wobec przedstawionych zarzutów i nowych dowodów skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego kwoty 184.223,25 zł. z odsetkami ustawowymi od dnia 20 października 2011 r. do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie, kwestionując zarówno wymagalność roszczenia jak i wywiązanie się przez powoda z zawartej umowy. Pozwany przedstawił drogę odwoławczą jaką przebył w związku z przedmiotowym projektem i zakwestionował udział powoda w tej procedurze.

W trakcie rozprawy apelacyjnej pozwany przyznał fakt podpisania umowy o dofinansowanie projektu z (...)

Sąd Apelacyjny ustalił dodatkowo, w oparciu o fakt przyznany, że w dniu 27 lipca 2012 r. pozwana spółka podpisała z (...) umowę o dofinansowanie w ramach Programu (...) na podstawie wniosku o numerze (...)

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Wprawdzie Sąd Okręgowy skoncentrował się na kwestii wymagalności roszczenia, pozostawiając bez rozpoznania przedstawiony przez pozwanego zarzut niestaranego działania powoda, ale stwierdzić w tym miejscu należy, że w gruncie rzeczy zarzut ten pozostał gołosłowny i nie mógł odnieść w przedmiotowej sprawie jakichkolwiek skutków oczekiwanych przez pozwanego. Kwestia wymagalności pozostała więc jedyną, która mogła powstrzymać roszczenie powoda. Nie było zatem wątpliwości co do tego czy premia od sukcesu należy się powodowi, a wyłącznie od kiedy się należy.

Należy pamiętać, że przedmiotowe postępowanie zostało wszczęte i toczyło się według przepisów o postępowaniu gospodarczym. Na podstawie art. 479¹⁴ § 2 w związku z art. 479^{14a} KPC w sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany był obowiązany podać wszystkie twierdzenia, zarzuty oraz dowody na ich poparcie pod rygorem utraty prawa powoływania ich w toku postępowania, chyba że wykazałby, że powołanie ich w sprzeciwie nie było możliwe albo że potrzeba powołania wynikała później. W tym przypadku dalsze twierdzenia i dowody na ich poparcie powinny być

powołane w terminie dwutygodniowym od dnia, w którym powołanie ich stało się możliwe lub powstała potrzeba ich powołania.

Pozwany w swoim sprzeciwie (k. 129) ograniczył się do postawienia zarzutu braku starannego i kompetentnego działania ze strony powoda. Nie zgłosił jednak żadnych dowodów w celu wykazania tej tezy. W szczególności zaś nie został przedstawiony wniosek o przesłuchanie prezesa zarządu pozwanej spółki. Słusznie zatem powód w odpowiedzi na sprzeciw (k. 133) podniósł, że zarzut pozwanego jest gołosłowny, a pozwany utracił prawo powoływania dowodów. Z oczywistych względów nie miały żadnego znaczenia dowodowe wyjaśnienia informacyjne odebrane od prezesa zarządu pozwanej spółki w dniu 15 marca 2012 r. Wyjaśnienia takie, złożone w trybie art. 212 KPC służą bowiem wyłącznie ustaleniu jakie okoliczności są między stronami sporne. Udowodnienie tych okoliczności, a zatem wykazanie, że twierdzenie o ich istnieniu jest prawdziwe wymaga natomiast przeprowadzenia postępowania dowodowego, a zatem co najmniej dowodu z przesłuchania stron w trybie art. 299 KPC. Zauważyć przy tym należy, że na podstawie art. 479^{14b} KPC w postępowaniu w sprawach gospodarczych dowód z przesłuchania stron mógł być dopuszczony jedynie na wniosek. Strona, która wniosku takiego nie złożyła w pierwszym piśmie procesowym utraciła prawo złożenia go w późniejszych etapach postępowania. W przedmiotowej sprawie pozwana spółka w sprzeciwie od nakazu zapłaty nie przedstawiła żadnych wniosków dowodowych, a zatem również wniosku o dopuszczenie dowodu z przesłuchania reprezentanta tej spółki. Sąd pierwszej instancji nie mógł więc przeprowadzić takiego dowodu z urzędu, a odebranych od prezesa zarządu wyjaśnień informacyjnych nie mógł wykorzystać (i nie wykorzystał) w celu ustalenia stanu faktycznego. Żadna ze stron nie mogła zaś w oparciu o te wyjaśnienia budować zarzutów na etapie postępowania apelacyjnego.

W zakresie stanu faktycznego istotnego z punktu widzenia roszczenia wskazać należy, że Sąd pierwszej instancji ustalił, iż powód przygotował dokumentację do wniosku o dofinansowanie realizacji przedmiotowego projektu, następnie uczestniczył aktywnie w trakcie procedury odwoławczej przed Ministrem Gospodarki oraz poprzez swojego pracownika A. J. przygotował projekt skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego. Ustalenie takie dają podstawę do twierdzenia, że powód wywiązał się ze swojej części zobowiązania, szczególnie że nie miał uprawnień do reprezentowania wnioskodawcy przed sądami administracyjnymi. Wynik tych postępowań (jak sam wskazuje pozwany w odpowiedzi na apelację) był natomiast taki, że Wojewódzki Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 1 marca 2011 r. w sprawie SA/Wa (...), stwierdził iż ocena projektu została przeprowadzona w sposób naruszający prawo. Negatywna ocena projektu nie obciąża strony powodowej, a wyłącznie (...). Po ponownej ocenie nakazanej przez Wojewódzki Sąd Administracyjny projekt został umieszczony na liście rekomendacyjnej. Wprawdzie pozwany twierdzi w odpowiedzi na apelację, że na etapie ponownej oceny projektu wezwano go do usunięcia wątpliwości merytorycznych i na tym etapie nie uczestniczył już powód, ale twierdzenie to (w zakresie potrzeby uzupełniania wniosku) również pozostało gołosłowne. Nawet gdyby w trakcie ponownej oceny w roku 2011 doszło do wyjaśniania wątpliwości merytorycznych, to fakt ten nie dyskwalifikował powoda. Pozostała bowiem niewyjaśniona przez pozwanego waga tychże, rzekomych braków dokumentacji i odpowiedzialność powoda za ich pozostawienie.

Mając na uwadze powyższe powtórzyć należy, że kwestia wymagalności roszczenia była jedyną, która mogła doprowadzić do oddalenia powództwa.

Odnosząc się z kolei do zarzutów apelacji Sąd Apelacyjny uznał, że wszystkie one były bezzasadne. Opierały się bowiem na fakcie umieszczenia pozwanego na liście podmiotów rekomendowanych do otrzymania dotacji oraz twierdzeniu świadka A. J., że umieszczenie na takiej liście jest równoznaczne z otrzymaniem dotacji. Tym czasem zeznania świadka nie mogły stanowić wystarczającego dowodu na okoliczność skutków umieszczenia podmiotu na liście rekomendacyjnej (...). Skutki te powinny być udowodnione „Regulaminem przeprowadzenia konkursu w ramach Programu (...)”. Jak dowiódł sam skarżący, dokument regulaminu były powszechnie dostępne na stronie internetowej (...) i mógł być przedstawiony przez powoda na etapie postępowania przed Sądem pierwszej instancji. Analiza tego regulaminu (dołączonego do apelacji) pozwala jednak uznać, że ocena Sądu Pierwszej instancji była całkowicie poprawna. Fakt umieszczenia projektu na stronie internetowej (...), na liście projektów wyłonionych do wsparcia nie jest bowiem równoznaczny ani z informacją o uzyskaniu dotacji, ani z faktem wypłaty tej dotacji. Zgodnie z

regulaminem, po umieszczeniu projektu na liście wnioskodawca otrzymuje informację o wynikach oceny jego projektu wraz z pouczeniem o środkach odwoławczych. Następnie lista rankingowa podlega procedurze zatwierdzania przez IZ (instytucję zarządzającą) i dopiero w terminie 14 dni od zamknięcia tego etapu wnioskodawca jest informowany o przyznaniu wsparcia, a następnie wzywany do dostarczenia dokumentów niezbędnych do zawarcia umowy.

Analizując § 3 pkt 1 b) umowy Sąd Okręgowy co najwyżej wadliwie skoncentrował się na sformułowaniu „uzyskanie dotacji” utożsamiając to sformułowanie z wypłatą środków pieniężnych. Strony uzależniły przecież wypłatę spornej premii od „otrzymania informacji o uzyskaniu dotacji”. Uzyskanie informacji o otrzymaniu dotacji jest pojęciem wynikającym z opisanego wyżej regulaminu (§ 8 pkt 3) i nie należy go mylić z wypłatą środków pieniężnych. Powód do czasu zamknięcia rozprawy przed Sądem pierwszej instancji nie udowodnił jednak, że po umieszczeniu projektu na liście rekomendacyjnej projekt został zatwierdzony przez instytucję zarządzającą, a pozwanego poinformowano o tym fakcie. Ocena braku wymagalności roszczenia przez Sąd Okręgowy była więc uprawniona.

Ocena wymagalności roszczenia musiała jednak ulec zmianie na etapie postępowania apelacyjnego. Jak wynika bowiem z treści pisma zamieszczonego na karcie 168, w dniu 27 lipca 2012 r. pozwana spółka zawarła z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości umowę o dofinansowanie w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, Działanie 4.4. - dofinansowanie o które ubiegała się wnioskiem o numerze (...). Fakt podpisania tej umowy został przyznany przez pozwanego. Skoro więc doszło do podpisania wspomnianej umowy, to wcześniej wnioskodawca musiał otrzymać informację o przyznaniu wsparcia finansowego. Data otrzymania tej informacji nie jest znana, a więc uznać należało, że roszczenie powoda stało się więc wymagalne najpóźniej z chwilą podpisania wymienionej umowy.

Sąd drugiej instancji pozostaje sądem merytorycznym. W postępowaniu odwoławczym znajduje zatem również zastosowanie przepis art. 316 § 1 KPC, który stanowi, że po zamknięciu rozprawy sąd wydaje wyrok, biorąc za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy; w szczególności zasądzeniu roszczenia nie stoi na przeszkodzie okoliczność, że stało się ono wymagalne w toku sprawy.

Ponieważ przedmiotowe roszczenie (którego wysokość wynika wprost z dokumentów załączonych do pozwu) stało się wymagalne w toku postępowania międzyinstancyjnego Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 KPC zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 184.223,25 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 lipca 2012 r. do dnia zapłaty. Powództwo podlegało oddaleniu wyłącznie w zakresie odsetek za okres od dnia 20 października 2011 r. do dnia 26 lipca 2012 r. W tej też części apelacja powoda została oddalona, na podstawie art. 385 KPC.

O kosztach postępowania w obu instancjach Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 100 KPC. W związku z tym, że powód uległ pozwanemu tylko w nieznacnej części roszczenia odsetkowego Sąd Apelacyjny postanowił obciążyć pozwanego całością kosztów postępowania. Na koszty postępowania przez Sądem pierwszej instancji złożyła się opłata od pozwu - 9.212 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa - 17 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 3.600 zł - ustalone na podstawie §6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz zasad ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zmianami). Na koszty postępowania odwoławczego złożyła się opłata od apelacji - 9.212 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 2.700 zł - ustalone na podstawie §6 pkt 6 w związku z § 13 ust. 1 pkt 2 wskazanego wyżej rozporządzenia.